

10921

F-sak 044/2021

Saksbehandler: Kristian A. Moen

Sakens hjemmelsgrunnlag:

Jnr. ref:

Arkiv:

Klageadgang: nei

Off. dok: ja

MASTERPLAN FOR REISELIV NORD-HELGELAND - DELTAGELSE**BAKGRUNN**

Rana Kommune vedtok i sin Temaplan for næringsliv 2019 - 2027 at destinasjonsutvikling skal være ett av tre prioriterte næringsområder, på lik linje med industri og offentlig virksomhet. Som største by på Helgeland er samspillet mellom Rana og de omkringliggende kommunene viktig, og Rana tok derfor i 2020 initiativ til reisemålsutviklingsprosjekt sammen med nabokommunene Hemnes, Nesna, Lurøy, Træna og Rødøy. Målet med prosjektet er å utarbeide en langsiktig og helhetlig strategi for å styre utviklingen av reiselivet på Nord-Helgeland og sørge for at vi får riktige gjester - på riktig sted - til riktig tid.

Rødøy ble invitert med på prosessen våren 2020 og har deltatt i arbeidet med «fase 1» sammen med Tone H. Olsen som representant for reiselivsnæringa i kommunen. Fase 1 og fase 2 er separate, og kostnaden for fase 1 har vært egeninnsats og noe reisekostnader. Cecilie Nordvik som styrer prosjektet for Rana Utvikling holdt presentasjon om dette for formannskapet 15. februar. 24. februar ble det holdt digitalt innspillsmøte for reiselivsnæringa i Rødøy hvor det møtte folk fra syv forskjellige bedrifter.

Fase 1 er gjennomført og rapport fra forstudien er vedlagt. Formålet med fase 2 er å skaffe fram beslutningsgrunnlag for endelig visjon, mål, strategier og prioriteringer osv. som skal legges til grunn for «Reiselivsstrategi for Nord-Helgeland mot 2027» (masterplan for reiselivet), og i fase 3 – gjennomføringsfasen.

For å bli med videre i prosessen og få støtte fra Innovasjon Norge må kommunen bidra med penger. Fra prosjektledelsen er det foreslått at Rødøy skal bidra med 75 000 kroner.

KOMMUNENS ROLLE I REISEMÅLSUTVIKLINGEN

Kommunene har en svært betydningsfull rolle for en god utvikling av et reisemål. Litt forenklet kan man si at kommunen har fire ansvarsområder. En kommune er rammesetter der rollen som planmyndighet er særlig viktig for å sikre en ønsket utvikling. Kommunen påvirker også direkte tilbudet til de besøkende som produkteier: torg, parker, gågater, turstier, badestrender, kulturtilbud, med mer. Kommunene utøver også viktige vertskapsfunksjoner. Kommunene er dessuten ofte en utviklingspartner for næringsaktørene og har en viktig rolle i destinasjonsledelsen.

Planstrategi for 2020-2024 er vedtatt med «Masterplan for reiselivet» som ny plan.

GJENNOMFØRINGEN AV FORSTUDIET OG OPPSTART FASE 2

Forstudien (fase 1) er gjennomført i henhold til Innovasjon Norges «Håndbok for reisemålsutvikling». Målet med prosessen er et helhetlig og koordinert arbeid med bærekraftig reisemålsutvikling for opplevelseregionen Nord-Helgeland. Arbeidet i forstudien (august 2020 – mai 2021) har vært ledet av en bredt sammensatt styringsgruppe på 17 personer, 10 fra næringslivet, 7 fra administrativ ledelse i kommunene samt prosjekteier Rana Utvikling AS. Innovasjon Norge og Nordland fylkeskommune har deltatt som observatører. Arbeidet har vært gjennomført med bred involvering og lokal forankring. Mimir AS har hatt det faglige ansvaret i prosessen. Prosjektansvarlig har vært Cecilie Nordvik i Rana Utvikling som har lang erfaring med reiselivsutvikling fra både Nordland fylkeskommune og Visit Bodø. Fase 1 ble finansiert med tilskudd fra Innovasjon Norge og egeninnsats i form av tid fra aktørene i deltakerkommunene.

Forstudiet ble ferdigstilt i mai 2021 og styringsgruppen for forstudien anbefaler at reisemålsprosessen nå videreføres i en fase 2 og at det forberedes for å igangsette arbeidet høsten 2021. Saken skal til politisk behandling i alle 6 kommunene i juni 2021.

Vedlagt saken er rapport fra forstudie/Fase 1 – Reisemålet Nord-Helgeland; den er omfattende og vil kunne fungere som et oppslagsverk. Sammendraget vil gi en kortfattet og tydelig forståelse av prosessen så langt og veien videre.

En forutsetning for at Innovasjon Norge kan være med å finansiere opptil 50 % av en fase 2 er at kommunene bidrar med et kontantbidrag for reisemålsutvikling fase 2 – Masterplan for reiselivet på Nord-Helgeland.

Foreslått fordeling mellom kommunene er som følger:

Rana kommune	150 000,-
Nesna kommune	75 000,-
Hemnes kommune	75 000,-
Lurøy kommune	75 000,-
Rødøy kommune	75 000,-
Træna kommune	50 000,-

MASTERPLAN FOR REISELIV OG OPPLEVELSER I SALTEN

Salten Regionråd vedtok å sette i gang med tilsvarende fase 1 i SR-sak 04/21 18. februar 2021. I Saltenstrategier 2020-2024 er det også beskrevet at Salten skal «etablere felles masterplan for reiseliv i Salten». Kommunestyret i Rødøy tilsluttet seg Saltenstrategiene i k-sak 090/2020.

Strategiplan reiseliv Salten 2017-2027, som er Rødøys reiselivsplan, har som et av sine tiltak å «gjennomføre hovedprosjekt for å sertifisere Salten som et bærekraftig reisemål». Masterplan er en forutsetning for en slik sertifisering og er hovedprosjektet som nevnes. Masterplan vil også bidra i arbeidet med flere av de andre målene i Strategiplanen. Rødøy tilsluttet seg strategiplanen i k-sak 063/2017 og de strategiske satsingsområdene er vedtatt som en del av kommunens næringsplan.

Kristian Moen fra administrasjonen er valgt inn i arbeidsgruppen for planprosessen som skal søke finansiering, utforme kravspesifikasjon og velge ekstern rådgiver, og foreslå styringsgruppe for fase 1.

Visit Bodø skal være prosjektansvarlig og ha det overordnede ansvaret for prosessen. Det skal engasjeres en ekstern rådgiver/rådgivermiljø til å bistå i prosessen og i utarbeidelsen av masterplan fase 1.

Kostnadsoverslag for fase 1 i Salten er ca. 700 000 kroner. Bidraget fra den enkelte kommune blir egeninnsats og eventuelt reisekostnader.

Masterplanen var oppe til behandling i Salten Regionråd 3. juni i SR-sak 19/21. Saken var en orienteringssak med mulighet for innspill og forslag til hvem som skal inviteres til styringsgruppen for fase 1. Begge sakene om Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten er enstemmig vedtatt.

VURDERING OG KONSEKVENSER

Det er mulig for Rødøy å være med i to masterplanprosesser, men Innovasjon Norge har varslet at det må begrunnes godt for at de skal kunne støtte det.

Masterplan for reiselivet vil være en viktig strategisk plan for å kunne arbeide langsiktig med bærekraftig utvikling av Rødøy som reisemål, og utvikling av næringen.

Masterplaner skal være nyttige for kommunene, for reiselivsnæringa, og for andre relevante parter. Flere av bedriftene i Rødøy markedsfører seg som Helgelandsdestinasjoner. Hva som kommer til å satses på i fase 2 av planen for Nord-Helgeland er nå klart gjennom den vedlagte rapporten, mens prosessen for Salten ligger ett år etter. For begge planene vil det antakeligvis være noe som er nyttig og noe som er lite nyttig for de forskjellige bedriftene. Foreløpig i masterplanprosessen for Nord-Helgeland har det vært et digitalt innspillsmøte for Rødøy med relativt godt oppmøte. Utover det har det ikke vært noe særlig oppmøte på medvirkningsarrangementer med unntak av Tone fra Selsøyvik Handelssted som også er med i styringsgruppa for prosessen. Flere har sagt at de kan tenke seg å være med i en masterplanprosess videre.

Masterplanen for Nord-Helgeland er nå ferdig med fase 1 hvor kommunen var med. Rødøy har foreløpig ikke forpliktet seg til å være med videre. Prosessen foreløpig oppleves som god og kommunene som er med har mye til felles av både utfordringer og muligheter.

Masterplanen for Salten har Rødøy forpliktet seg til gjennom Saltenstrategier 2020-2024 og de to nylige vedtakene i regionrådet. Det finnes også en «strategiplan reiseliv Salten 2017-2027» som Rødøy knyttet seg til da vi ble med i Salten Regionråd.

Masterplanen for Salten skal i gang med fase 1. Ettersom fase 1 blant annet skal bestemme grunnlaget for veien videre er det fortsatt noe usikkerhet om videre prosess. Risikoen for at det ikke blir en fase 2 er lav.

Administrativt har Rødøy tettere bånd mot Salten enn Nord-Helgeland på næringsutvikling og reiseliv. Rødøy er også med i Salten friluftsråd og Salten kultursamarbeid.

Kontantkostnaden for å være med videre i masterplanarbeidet på Nord-Helgeland er 75 000 kroner + eventuelle reisekostnader. For Salten er det for tidlig å si, men man kan anta at det blir tilsvarende. Innovasjon Norge krever at kommunene bidrar for å støtte reisemålsutvikling fase 2. Kostnadene ved «fase 3» avhenger av hva strategiene blir og i hvilken grad kommunen følger dem opp. Gitt at formannskapet jobber løpende med forpliktende plan anbefales det å bare være med i en prosess.

Deltakelse i masterplanarbeid krever også en del egeninnsats i form av timer. Det er lite å gå på av administrative ressurser hos oss.

Deltakelse i masterplanarbeid kan også påvirke hvilke destinasjonsselskaper det er fornuftig å være med i. Rødøy er medeier i Helgeland reiseliv. Vi er med i Visit Salten gjennom prosjektet «Destinasjon Salten». Det ble vedtatt å forlenge samarbeidet ut 2022 i K-sak 054/2020. Dersom kommunen skal være med i masterplanprosessen i Salten framstår det hensiktsmessig å forlenge samarbeidet med Visit Salten når Destinasjon Salten-prosjektet er ferdig.

KONKLUSJON

På grunn av kostnader og kapasitet bør kommunen kun være med i én masterplanprosess. Vi er allerede knyttet til Masterplan for Salten gjennom vedtak om Saltenstrategier og vedtak i Regionrådet. Derfor anbefales det ikke å gå videre i fase 2 for Masterplan for reiseliv Nord-Helgeland.

Alternativ innstilling:

1. *Rapport fase 1: Reisemålet Nord-Helgeland* tas til orientering
2. Rødøy kommune iverksetter fase 2 av reisemålsutviklingsprosessen for Nord-Helgeland
3. Det bevilges kr. 75 000 til gjennomføring av reisemålsutvikling fase 2 – Masterplan for reiselivet på Nord-Helgeland. Beløpet utgjør 7,5 % av totalkostnadene. Det forutsettes at prosjektet får finansiering fra Innovasjon Norge.

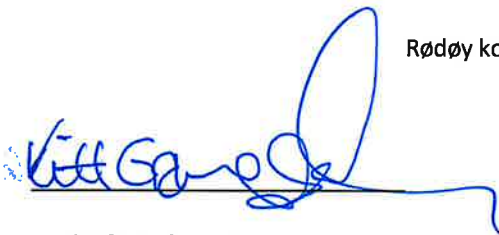
VEDLEGG

1. Rapport fase 1: Reisemålet Nord-Helgeland
2. Saltenstrategier 2020-2024
3. Strategiplan reiseliv Salten 2017-2027
4. SR-sak 04/21: Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten
5. SR-sak 19/21: Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten

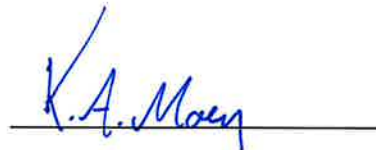
RÅDMANNENS INNSTILLING

1. *Rapport fase 1: Reisemålet Nord-Helgeland* tas til orientering
2. Rødøy kommune blir ikke med i fase 2 av reisemålsutviklingsprosesser for Nord-Helgeland.

Rødøy kommune, 08.06.2021

Kitt Grønningseter
Rådmann

Kristian A. Moen
Prosjektleder

SR-SAK 04/21 MASTERPLAN FOR REISELIV OG OPPLEVELSER I SALTEN

Innledning

Det legges fram sak vedrørende om Salten Regionråd skal ta initiativ som gjelder å iverksette en prosess rundt reisemålsutvikling og etablering av felles Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

Bakgrunn

Salten Regionråd ba i sitt møte i september 2013, sekretariatet i samarbeid med Visit Bodø og (daværende) Reiseliv i Hamsuns Rike å se på mulighetene for et mer formalisert destinasjonssamarbeid omkring reiseliv og opplevelser i Salten. Som et resultat av denne prosessen inngikk kommunene i Salten i 2018 treårige samarbeidsavtaler med Visit Bodø som felles destinasjonsselskap, med opsjon på 2 års forlengelse. Alle kommunene foruten Fauske kommune, har i høst besluttet å utløse opsjonen om å forlenge samarbeidsavtalen med Visit Bodø i ytterligere 2 år.

I styremøte den 27. november 2020 diskuterte styret i sak 60/20 b) om de skulle ta et initiativ overfor kommunene når det gjelder å iverksette en prosess rundt utarbeidelse av en felles masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Styret gjorde følgende vedtak:

«Saken oversendes regionrådet med forslag om at kommunene i Salten tar eierskap til utviklingen av en grønn masterplan for reiseliv i Salten.

Visit Bodø får ansvar for gjennomføring av prosessen.»

Det er gjennom Saltenstrategier 2020-2024 under fokusområdet «Attraktive Salten – bolyst og identitet», og delstrategi «Salten skal være en attraktiv region å besøke», beskrevet at Salten skal **«etablere felles masterplan for reiseliv i Salten som også inkluderer opplevelser»**. Samtlige kommuner har gjennom høsten 2020 gitt sin tilslutning til Saltenstrategier 2020-2024.

Hvorfor arbeide med reisemålsutvikling?

Ifølge *hviteboken for reisemålsutvikling* (oppslagsverk og hjelpemiddel utarbeidet av Innovasjon Norge i arbeidet med å skreddersy bedre reisemålsutvikling for «din» destinasjon) bør begrunnelsen for å arbeide med reisemålsutvikling være at *for å møte markedets krav og forventninger i et stadig tøffere internasjonalt marked* må vi kunne tilby attraktive opplevelser, produsert av lønnsomme reiselivsbedrifter på attraktive reisemål fundert på bærekraftige prinsipper. Dette krever godt forankrede, langsiktige og strategiske planer lokalt, hvor alle gode krefter drar i samme retning. Arbeidet forutsetter at aktørene ønsker en helhetlig og styrt utvikling og de ser at mulighetene knyttet til et felles rammeverk for utviklingen. Dette gjelder både næringsaktørene og kommunene.

Beskrivelse av metodikk – Reisemålsutvikling

<https://www.innovasjon norge.no/no/tjenester/reiseliv/reisemalsutvikling/>

- Reisemålsarbeidet har til hensikt å få aktørene på en destinasjon til å bestemme "hva de skal være for hvem", for deretter å utvikle en plan over hvordan de skal oppnå dette. Planarbeidet er krevende og involverer mange aktører for å oppnå et godt resultat.
- Virkemiddelordningen for masterplanprosessen kan brukes av: Destinasjonsselskaper, næringsutviklings- og omstillingsorganisasjoner, reiselivsaktører, saksbehandlere/ planleggere i kommunene og investorer.
- Reisemålsutvikling kan være komplekst og komplisert. Innovasjon Norge anbefaler derfor å bruke eksterne ressurser som hjelp til å drive frem prosessen. Rådgiverne som synliggjøres på sidene deres har gått kurs under ledelse av Mimir AS og er sertifiserte prosessledere innen reisemålsutvikling.
- Innovasjon Norge har samlet sine erfaringer med reisemålsutvikling i en håndbok (hviteboka for bedre reisemålsutvikling). Denne hjelper deg med å utvikle bedre prosesser og resultater i arbeidet med reisemålsutvikling, og kan lastes ned gratis.
- Reisemålsutviklingsarbeid er komplekst og må skreddersys i forhold til utfordringene og mulighetene på det enkelte reisemål. Det er derfor ikke meningen å bruke håndboka slavisk, men den kan brukes som et hjelpemiddel i arbeidet med reisemålsutvikling for «ditt» reisemål.

De sentrale elementene i modellen er:

1. En faseinndelt prosess som består av forstudie, planprosess og gjennomføringsfase.
2. Oppfølging og kvalitetssikring gjennom god måldefinering, tydelige beslutningspunkter og milepæler.
3. Identifisering av kritiske suksessfaktorer for å lykkes.
4. Tydelig ansvars- og rolledeling for de involverte aktørene.

Faseinndelingen i arbeidet er i tre faser og beskrives nedenfor. Fase én finansieres og gjennomføres som selvstendig prosess. Gjennom fase én skal man beslutte om man viderefører arbeidet i en fase to, som finansieres og organiseres som nytt prosjekt. Hver av de tre fasene skal altså ses på som selvstendige prosjektfaser, med egen organisering og finansiering.

Prosjektlederprosessen (PLP) krever en prosjektansvarlig, en prosjektleder og en styringsgruppe som settes sammen for hver fase.

Fase 1 – Forstudie – oppstart og grunnleggende avklaringer.

I forstudiet skal det utarbeides en situasjonsanalyse for reisemålet som beskriver dagens situasjon og peker på muligheter og utviklingspotensial. Lokale forhold og aktørenes vilje til å delta aktivt må også kartlegges.

Fase 2 – Strategifasen – utarbeide en helhetlig og langsiktig strategisk plan (Masterplan)

I strategifasen defineres mål og strategier, samt prioriterte tiltak for utviklingen av reisemålet. Forankring hos viktige aktører er vesentlig i denne fasen.

Fase 3 – Gjennomføring – fra ord til handling

Fase 1 – Formålet med forstudiet

Formålet med forstudiet er å gi et bilde av dagens situasjon for reiselivsvirksomheten på reisemålet og foreta avklaringer når det gjelder forutsetninger og ressursfundament. Dette innebærer at det skal jobbes kunnskapsbasert og at det er reisemålenes aktører selv som vil gjennomføre prosessen. Konklusjonene i forstudiet blir derfor et viktig beslutningspunkt for det videre arbeidet.

Forstudiet skal:

- Avklare situasjonen gjennom å beskrive eksisterende og bærende produkt/markedskoblinger for reisemålet, tallfeste hovedtrekk og tegne et bilde av dagens situasjon for reiselivsvirksomheten på reisemålet.
- Kartlegge ressurser og forutsetninger for en videre utvikling av reisemålet, gjerne beskrevet som nye framtidige konsepter og gode beskrivelser av mulighetene for en videre satsing innenfor turisme på stedet, herunder viktige kommunale planer, store veiomlegginger, etablering av verneområder/nasjonalparker, aktørenes egne utbyggings- eller utviklingsplaner, en nasjonal turistvei gjennom området eller andre forhold av betydning for den videre utviklingen.
- Avklare videre prosess (det vil si for fase 2 og fase 3). Forstudiet er en prosess som skal gi aktørene en felles forståelse av hva slags turisme man har i dag, samt hvilke ressurser og muligheter man har med tanke på en videre utvikling. Det forutsetter faglige analyseverktøy og diskusjoner med ulike aktører og interessegrupper for å få til en enighet rundt dette.
- Forstudiet skal gi en helt konkret avklaring i forhold til om aktørene ønsker å gå videre eller ikke til fase 2. I denne avklaringen ligger også eventuelle geografiske avgrensninger av reisemålet og noen grunnleggende prioriteringer for det videre arbeidet, gjerne beskrevet som selve arbeidsopplegget for neste fase.
- I forstudiet må man også kartlegge om det er spesielle lokale problemstillinger som bør diskuteres i prosessen. (Lofoten hadde eksempelvis en debatt om søknad om Verdensarvstatus og om boplikt og stedsutvikling i tradisjonsrike fiskevær, samt prosesser rundt tiltak i regi av Nasjonal turistveg, gående parallelt med Masterplanarbeidet).

Viktige suksesskriterier for å lykkes (basert på erfaringer fra masterplan-prosessen i Bodø):

- Masterplan-prosessen bør forankres i Saltenstrategier 2020-2024, i reiselivsstrategi for Salten og i Nordland fylkeskommunes reiselivsstrategi.
- En forutsetning for å lykkes er et klart mandat til prosjektleder, prosjektansvarlig og styringsgruppe. I tillegg må det ligge en klar bestilling fra Salten Regionråd og en forståelse fra alle kommunene (både politisk og administrativt) og øvrige deltakere, at dette er en krevende prosess der man må sette av sin tid og sin kompetanse til å jobbe seg fram til en felles plattform og beslutning for videre framdrift. Det er viktig at deltakerne i styringsgruppen forplikter seg slik at en sikrer framdrift og kontinuitet i diskusjonene og arbeidet. Kommunene i Salten må forplikte seg og «eie» prosjektet i fellesskap.

- Prosjektansvarlig bør være en solid organisasjon og ha høy grad av relevant kompetanse. Organisasjonen vil stå ansvarlig som oppdragsgiver for innleid rådgiver, og må forankre prosessen i egen organisasjon og ikke minst ta ansvar for den utfordrende overgangen fra fase én til en eventuell fase to.
- En god prosess er selvsagt viktig. Prosjektledelsen velges ut etter en utarbeidet kravspesifikasjon og rettede forespørsler. Gode resultater fra å lede store prosesser er viktig kompetanse.
- I prosessen til Bodø ble det blant annet arrangert studietur på slutten av fase to. Tilbakemeldingene fra deltakerne var at dette burde vært gjort tidligere, på grunn av kompetanseheving og nettverk. Deltakerne i prosessen ble bedre kjent med hverandre og programmet var svært relevant for den destinasjonsutviklingen som skulle skje i Bodø og for den enkelte aktør. Det er usikkert om Innovasjon Norge vil godkjenne en studietur i fase én – men det bør legges inn en studietur i begynnelsen av en eventuell fase to.
- Det som er spesielt med «timingene» for en eventuell masterplanprosess for Salten, er at prosessen både planlegges og startes opp i «kriseåret» 2021. Det vil kunne ligge store synergier i at vi evner å koble oss på gjenoppbyggingsstrategier på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå og at vi også evner å koble oss på naboregionene våre i Nordland. Reiserutene i Salten går naturlig over til både Lofoten, Ofoten, Helgeland (langs kysten og over Saltfjellet (vei eller tog). Det legges fram ny nasjonal reiselivsstrategi i løpet av mars/april.
- Masterplan for Bodø skal revideres i løpet av 2021 (det er et krav som må oppfylles som en del av prosessen Bærekraftig reisemål). Masterplan for Salten og revisjon av Masterplan for Bodø vil være to separate prosjekter/prosesser som bør være tett koblet på hverandre. Det er viktig at vi henter ut alle synergier av å være en byregion med Bodø lufthavn som internasjonal flyplass (Evenes lufthavn må selvsagt også tas med) og Europeisk Kulturhovedstad i 2024.

Økonomi

Kostnadsoverslaget for fase 1 utformes ofte ut fra gitt tilbud fra rådgiver, basert på en kravspesifikasjon som i forkant godkjennes av styringsgruppen. Mimir er nok det mest «brukte» rådgivermiljøet på reisemålsprosesser i Norge, men det finnes helt sikkert andre dyktige miljøer.

Poster i et kostnadsoverslag;

- ekstern prosjektledelse reisemålsutvikling fase 1 (kontantbehov)
- prosjektadministrasjon (kontantbehov)
- timer utviklingsarbeid kommuner og bedrifter, reiser og møter
- diverse og eksterne foredragsholdere

Antatt at prosjektledelsen ligger på rundt NOK 300.000– 350.000, prosjektadministrasjon på NOK 250.000 – 300.000, reiser og møter på rundt NOK 70.000 og diverse og eksterne foredragsholdere på rundt NOK 70.000, vil et estimert kontantbehov være på mellom NOK 690.000 og 790.000.

Det er noe usikkert på hva «taket» på støttebeløpet er i fase 1 – men det er grunn til å tro at dette er om lag NOK 700.000. Hvis dette er tilfellet, vil om lag NOK 90.000 måtte dekkes lokalt/regionalt i tillegg til timer fra utviklingsarbeid fra kommuner og bedrifter, med en verdi på mellom NOK 600.000 og 700.000 (gitt NOK 600/t vil det bli henholdsvis mellom 1000 timer og 1167 timer fordelt på alle kommunene).

Det foreslås at regionrådet går inn med inntil NOK 100.000, - til masterplanprosessens fase 1 (dette dekker kontantbehovet), og at bidraget fra den enkelte kommune vil være timer (kompetansearbeid) og reisekostnader i forbindelse med møter etc. i prosessen.

Disponibelt på Styrets disposisjonsfond pr. 31.12.2020 er NOK 886.999,-. (Beløpet vil kunne endres i forbindelse med årsoppgjøret).

Forslag til organisering

Prosjekteier er Salten Regionråd.

Overordnet prosjektansvarlig: Visit Bodø hvor reiselivssjef Ann-Kristin Rønning Nilsen vil være prosjektleder og ha det overordnede ansvaret for gjennomføring av prosessen.

Det er behov for å engasjere en ekstern rådgiver / rådgivermiljø til å bistå i prosessen og i utarbeidelsen av Masterplan fase 1.

Styringsgruppen bør oppnevnes i samarbeid mellom Visit Bodø, Salten Regionråd og kommunene. Det vil være hensiktsmessig med representasjon fra både politisk og administrativt nivå i kommunene, og også andre relevante aktører fra næringsliv og andre. Styringsgruppen skal være representativ både for kommunene, reiselivsnæringen, kulturnæringen og andre aktører. Kommunene og de øvrige deltakende aktørene skal være sterkt involvert gjennom hele prosessen. Det er imidlertid viktig å påpeke at det vil ligge et selvstendig ansvar i den enkelte kommune og hos de øvrige involverte aktørene, til å involvere seg i prosessen.

Vurdering:

Salten Regionråd ba i sitt møte i september 2013, sekretariatet i samarbeid med Visit Bodø og (daværende) Reiseliv i Hamsuns Rike å se på mulighetene for et mer formalisert destinasjonssamarbeid omkring reiseliv og opplevelser i Salten. Som et resultat av denne prosessen inngikk kommunene i Salten i 2018 treårige samarbeidsavtaler med Visit Bodø som felles destinasjonsselskap, med opsjon på 2 års forlengelse. Alle kommunene foruten Fauske, har i høst besluttet å utløse opsjonen om å forlenge samarbeidsavtalen med Visit Bodø i ytterligere 2 år.

Dersom man i et langsiktig perspektiv skal kunne løfte Salten som en attraktiv reiseliv- og opplevelsesdestinasjon i framtiden, mener vi det er helt nødvendig å igangsette et langsiktig og strategisk arbeid for å kunne lykkes med denne utviklingen gjennom å gå i gang med å utvikle Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.

Norsk reiseliv er hardt rammet av koronasituasjonen, også i Salten. Næringens situasjon per nå er dyster lesning, og desto viktigere er det kanskje for Salten å igangsette en prosess for å utvikle en felles Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Dette er også noe de fleste av våre naboregioner har utarbeidet.

En prosess med å etablere felles masterplan for reiseliv i Salten kan ses på som en naturlig videreutvikling av et felles destinasjonssamarbeid, og er forankret i Saltenstrategier 2020-2024. Samtlige ti kommuner har sluttet seg til Saltenstrategiene. Under fokusområdet «Attraktive Salten – bolyst og identitet», og delstrategi «Salten skal være en attraktiv region å besøke», er det beskrevet at man skal **«etablere felles masterplan for reiseliv i Salten som også inkluderer opplevelser»**.

I styremøte den 27. november 2020 diskuterte styret i sak 60/20 b) om de skulle ta et initiativ overfor kommunene når det gjelder å iverksette en prosess rundt utarbeidelse av en felles masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten. Styret gjorde følgende vedtak:

«Saken oversendes regionrådet med forslag om at kommunene i Salten tar eierskap til utviklingen av en grønn masterplan for reiseliv i Salten.

Visit Bodø får ansvar for gjennomføring av prosessen.»

Begrepet «grønn masterplan» kan forstås slik at man både skal gjennomføre prosjektet Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten, parallelt med et prosjekt om «Bærekraftig reisemål Salten». Argumentet for dette er at det kan være effektivt å kjøre begge prosessene samtidig. Argument mot er imidlertid at det kan bli u håndterbart da begge prosessene er svært krevende. Det anbefales derfor å ikke gjennomføre begge prosessene parallelt med hverandre. For å være i forkant bør imidlertid bærekraftig reiseliv ha et spesielt fokus i masterplanarbeidets forstudie hvor man ser spesielt på ordningen «Bærekraftig reisemål» utarbeidet av Innovasjon Norge som et aktuelt verktøy i utviklingsarbeidet framover. I og med at utvikling av Masterplan er et krav for å igangsette arbeidet med ordningen «Bærekraftig reisemål», vil det være hensiktsmessig å gjennomføre og få på plass en masterplan først.

Det vil være naturlig at Visit Bodø som destinasjons-, kompetanse- og utviklingssselskap innenfor reiseliv og opplevelser leder en masterplanprosess, i tett samarbeid med Salten Regionråd og kommunene. Det vil også være viktig at man i en slik prosess involverer andre relevante aktører på en god måte, og ser på hvordan man kan involvere viktige gjenoppbyggingsstrategier for reiselivsnæringen. Det er viktig å påpeke at det vil ligge et selvstendig ansvar i den enkelte kommune og hos øvrige involverte aktører, til å involvere seg i prosessen.

Styrets behandling

Styret behandlet saken i møte 29. januar 2021 under Styre-sak 07/21. Styret legger den fram for regionrådet med følgende

Forslag til vedtak:

1. Salten Regionråd ber om at det iverksettes en prosess med reisemålsutvikling og Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.
2. Salten Regionråd anmoder kommunene i Salten å ta eierskap til utviklingen av en slik prosess, gjennom involvering i arbeidet i form av deltakelse, kompetansearbeid (timer) og reise- og møtevirksomhet.
3. Bærekraftig reiseliv bør ha et spesielt fokus i masterplanarbeidets forstudie.
4. Visit Bodø bes om å påta seg ansvaret som prosjekteier og overordnet ansvarlig for gjennomføring av prosessen.
5. Det settes av inntil kr 100.000, - til arbeidet med utvikling av Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1. Midlene hentes fra Styrets disposisjonsfond. Dette under forutsetning av at Innovasjon Norge bevilger midler til gjennomføring av masterplanprosessens fase 1.

Bodø, den 28.04.21

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Vedlegg:

Hvitebok for reisemålsutvikling

SR-SAK 19/21 MASTERPLAN FOR REISELIV OG OPPLEVELSER I SALTEN

Innledning

Regionrådet inviteres til å diskutere enkelte vurderingspunkter som det er behov for å svare ut i forbindelse med fase 1 Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten;

- Hvorfor vil man gjennomføre prosessen – hva er formålet?
- Hvilke bærende konsepter har man i Salten som binder regionen sammen?
- Hvordan sikre at merkeordningen for bærekraft diskuteres underveis?
- Hvordan bør forankringen skje inn mot den enkelte kommune?
- Byregionen: Masterplanen for Bodø skal revideres – hvordan kan disse to masterplanene bindes sammen?
- Hvordan kobler vi oss opp mot naboregionene?
- Hvilken bredde bør vi ha med i styringsgruppen?
- Hvordan sikre at vi får med det næringssskapende aspektet i arbeidet?

Vurderingspunktene må svares ut i søknad om finansiering til Innovasjon Norge i forbindelse med fase 1.

Bakgrunn

Salten Regionråd vedtok i sitt møte den 18. februar å iverksette en prosess som gjelder reisemålsutvikling og Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1. Følgende enstemmige vedtak ble gjort i SR-sak 04/21:

1. *Salten Regionråd ber om at det iverksettes en prosess med reisemålsutvikling og Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.*
2. *Salten Regionråd anmoder kommunene i Salten å ta eierskap til utviklingen av en slik prosess, gjennom involvering i arbeidet i form av deltakelse, kompetansearbeid (timer) og reise- og møtevirksomhet.*
3. *Bærekraftig reiseliv bør ha et spesielt fokus i masterplanarbeidets forstudie.*
4. *Visit Bodø bes om å påta seg ansvaret som prosjektleder og overordnet ansvarlig for gjennomføring av prosessen. Salten Regionråd er prosjekteier.*
5. **Styret gis ansvar for å nedsette en arbeidsgruppe som ledes av daglig leder i Salten Regionråd. Arbeidsgruppen bes om å ta med innspill fra regionrådet om evaluering av prosessen.**
6. *Det settes av inntil kr 100.000, - til arbeidet med utvikling av Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1. Midlene hentes fra Styrets disposisjonsfond. Dette under forutsetning av at Innovasjon Norge bevilger midler til gjennomføring av masterplanprosessens fase 1.*

Arbeidet med Masterplan for reiseliv og opplevelser er delt inn i tre faser og beskrives nedenfor:

Fase 1 – Forstudie – oppstart og grunnleggende avklaringer.

I forstudiet skal det utarbeides en situasjonsanalyse for reisemålet som beskriver dagens situasjon og peker på muligheter og utviklingspotensial. Lokale forhold og aktørenes vilje til å delta aktivt må også kartlegges.

Fase 2 – Strategifasen – utarbeide en helhetlig og langsiktig strategisk plan (Masterplan)

I strategifasen defineres mål og strategier, samt prioriterte tiltak for utviklingen av reisemålet. Forankring hos viktige aktører er vesentlig i denne fasen.

Fase 3 – Gjennomføring – fra ord til handling

Formålet med forstudiet – fase 1

Formålet med forstudiet er å gi et bilde av dagens situasjon for reiselivsvirksomheten på reisemålet og foreta avklaringer når det gjelder forutsetninger og ressursfundament. Dette innebærer at det skal jobbes kunnskapsbasert og at det er reisemålenes aktører selv som vil gjennomføre prosessen. Konklusjonene i forstudiet blir derfor et viktig beslutningspunkt for det videre arbeidet.

Arbeidsgruppens mandat:

- 1) Søke finansiering fra Innovasjon Norge Nordland til gjennomføring av Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.
- 2) Utforme kravspesifikasjon og velge ut ekstern rådgiver / rådgivermiljø i henhold til denne. Det skal rettes forespørsel til minimum tre kvalifiserte aktører.
- 3) Foreslå styringsgruppens sammensetning for fase 1.

Arbeidsgruppens arbeid avsluttes når styringsgruppen er konstituert.

Tentativ fremdriftsplan

- Regionrådet skal drøfte saken
 - Styret 10. mai
 - Regionrådet 3. juni
- Arbeidsgruppen skal ha møter i uke 23 og uke 33
- Søknad sendes til Innovasjon Norge innen 15. juni
- Styret i Salten Regionråd vedtar sammensetningen av styringsgruppen for fase 1 i møte den 27. august
- Oppstart fase 1 i løpet av september 2021

Organisering

Prosjekteier: Salten Regionråd

Overordnet prosjektansvarlig: Visit Bodø hvor reiselivssjef Ann-Kristin Rønning Nilsen vil være prosjektleder og ha det overordnede ansvaret for gjennomføring av prosessen.

Det skal engasjeres en ekstern rådgiver / rådgivermiljø til å bistå i prosessen og i utarbeidelsen av Masterplan fase 1.

Det skal oppnevnes ei styringsgruppe med representasjon fra både politisk og administrativt nivå i kommunene, og også andre relevante aktører fra næringsliv og andre.

Styringsgruppen skal være representativ både for kommunene, reiselivsnæringen, kulturnæringen og andre aktører. Kommunene og de øvrige deltakende aktørene skal være sterkt involvert gjennom hele prosessen. Det er imidlertid viktig å påpeke at det vil ligge et selvstendig ansvar i den enkelte kommune og hos de øvrige involverte aktørene, til å involvere seg i prosessen.

Finansiering

- Kostnadsoverslag: estimert til om lag 700.000 NOK
- Innovasjon Norge omsøkes midler – skal dekke ekstern rådgiver og prosjektledelse + diverse kostnader (møter, reiser)
- Salten Regionråd har bevilget 100.000 NOK til fase 1
- Bidraget fra den enkelte kommune vil være timer (kompetansearbeid) og reisekostnader i forbindelse med møter etc. i prosessen

Arbeidsgruppen

I forbindelse med fase 1 Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten ble det i forrige regionrådsmøte besluttet å sette ned ei arbeidsgruppe for å forberede og klargjøre prosessen. Arbeidsgruppen ble tildelt følgende mandat:

- 1) Søke finansiering fra Innovasjon Norge Nordland til gjennomføring av Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten – fase 1.
- 2) Utforme kravspesifikasjon og velge ut ekstern rådgiver / rådgivermiljø i henhold til denne. Det skal rettes forespørsel til minimum tre kvalifiserte aktører.
- 3) Foreslå styringsgruppens sammensetning for fase 1.
- 4) Arbeidsgruppens arbeid avsluttes når styringsgruppen er konstituert.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Kjersti Bye Pedersen, Salten Regionråd (leder)

Ann-Kristin Rønning Nilsen, Visit Bodø

Elin M. Kvamme, Saltdal Utvikling

Per E. Braseth-Ellingsen, Hamarøy kommune

Kristian Moen, Rødøy kommune

Otelie Knædal, Visit Bodø

Vurdering

Arbeidsgruppen hadde sitt første møte 8. april, og har planlagt to nye møter hhv. medio juni og medio august. I forbindelse med arbeidsgruppens arbeid som omhandler søknad om

finansiering til fase 1, er det behov for å diskutere enkelte vurderingspunkter som må svares ut i søknaden;

- Hvorfor vil man gjennomføre prosessen – hva er formålet?
- Hvilke bærende konsepter har man i Salten som binder regionen sammen?
- Hvordan sikre at merkeordningen for bærekraft diskuteres underveis?
- Hvordan bør forankringen skje inn mot den enkelte kommune?
- Byregionen: Masterplanen for Bodø skal revideres – hvordan kan disse to masterplanene bindes sammen?
- Hvordan kobler vi oss opp mot naboregionene?
- Hvilken bredde bør vi ha med i styringsgruppen?
- Hvordan sikre at vi får med det næringsskapende aspektet i arbeidet?

Til å innlede diskusjonen har vi invitert reiselivssjef for Visit Lillehammer, Ove Gjesdal til regionrådets møte.

Gjesdal har blant annet vært sentral i arbeidet med å utvikle Innovasjon Norges Hvitebok for reisemålsutvikling. Han vil innlede og samtale om hvordan de jobber med reisemålsutvikling i Lillehammer og Gudbrandsdalen, og hans erfaring generelt rundt reisemålsutvikling.

Styrets behandling

Styret behandlet saken i møte 10. mai 2021 under Styre-sak 31/21. Styret legger den fram for regionrådet med følgende

Forslag til vedtak:

- 1) Salten Regionråd tar saken til orientering.
- 2) Regionrådet ber arbeidsgruppen ta med de innspillene som framkom i møtet i det videre arbeidet med Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten.
- 3) Regionrådet ber om at følgende aktører forespørres om å delta i styringsgruppen til fase 1 Masterplan for reiseliv og opplevelser i Salten:
 - Salten Regionråd, herunder også Salten Friluftsråd og Salten Kultursamarbeid
 - Visit Bodø v/styreleder og daglig leder
 - 1 Representant fra hver av de 10 kommunene
 - 1 næringsaktør eller annen relevant aktør fra hver av de 10 kommunene
 - Bodø 2024
 - Nord universitet
 - Árran Lulesamisk senter
 - Nordland nasjonalparksenter
 - Avinor

Følgende aktører inviteres til å være observatør i styringsgruppen;

- Nordland fylkeskommune
- Innovasjon Norge Nordland
- NHO Nordland
- LO Nordland

Bodø, den 20.05.21

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder